

การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของความสามารภในการ
เผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูหลักสูตร 5 ปี ชั้นปีที่ 3
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี¹

A confirmatory factor analysis model of adversity quotient
among third year students in the five-year teacher
education course at Prince of Songkla University,
Pattani Campus

สุเมษย์ นกทลั้ง²
Sumate Noklang
สันติ ศรีสุวรรณแดง³
Sunti Srisuantang
ประสงค์ ตันพิชัย⁴
Prasong Tanpichai

Abstract

The purpose of this research was to examine the goodness of fit model between the adversity quotient among students in a teacher education program and empirical data. Data were collected from 411 third year students in the five-year teacher education course at Prince of Songkla University, Pattani Campus in the academic year

---

¹ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Based on a Ph.D.'s Thesis in Human and Community Resource Development, Kasetsart University
² นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Ph.D. Student in Human and Community Resource Development, Kasetsart University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการพัฒนทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Assistant Professor, Ph.D., Department of Human and Community Resource Development, Kasetsart University

⁴ รองศาสตราจารย์, ดร. ภาควิชาการพัฒนทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Associate Professor, Ph.D., Department of Human and Community Resource Development, Kasetsart University

2012 using a 1-5 rating scale questionnaire with 25 question items. The questionnaire tested by seven experts had item objective congruence (IOC) between .50-1.00, item discrimination (r.) between 0.224-0.503 and reliability (α). of 0.87. The data were analyzed with second order confirmatory factor analysis. The results were that the adversity quotient among students in a teacher education program consisted of five main factors: 1. control, 2. causes, 3. responsibility, 4. understanding, and 5. patience, and each of these factors consisted of five indicators which were consistent with the empirical data: $\chi^2 = 354.78$, $df = 257$, $p\text{-value} < .05$; Relative $\chi^2 = 1.38$; GFI = .94; AGFI = .92; RMR = .06; SRMR = .04; RMSEA = .03; P-Value for Test of Close Fit = 1.00; NFI = .94; IFI = .99; CFI = .99; CN = 348.52. The weight of each factor was between .49-.75, and the standard weight of each indicator was between .48-.77.

Keywords: adversity quotient, students in a teacher education program, education, confirmatory factor analysis

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เก็บข้อมูลกับนักศึกษาครู หลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2555 จำนวน 411 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน อยู่ระหว่าง .50 - .10 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r.) อยู่ระหว่าง .224 - .503 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ .87 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู มี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1.ด้านการควบคุม 2.ด้านมองสาเหตุ 3.ด้านความรับผิดชอบ 4.ด้านความเข้าใจ 5.ด้านความอดทน

ซึ่งแต่ละองค์ประกอบหลักมี 5 ตัวชี้วัด และมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืน คือ $\chi^2 = 354.78$, $df = 257$, $p\text{-value} < .05$; Relative $\chi^2 = 1.38$; GFI = .94; AGFI = .92; RMR = .06; SRMR = .04; RMSEA = .03; P-Value for Test of Close Fit = 1.00; NFI = .94; IFI = .99; CFI = .99; CN = 348.52 แต่ละองค์ประกอบหลักมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน อยู่ระหว่าง .49 - .75 แต่ละตัวชี้วัดขององค์ประกอบหลักมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มาตรฐานอยู่ระหว่าง .48 - .77

คำสำคัญ: ความสามารถในการเผชิญการพินฝ่าอุปสรรค นักศึกษาคู การศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อาชีพ “ครู” มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศชาติและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2551, น. 103) ความว่า การพัฒนาครูสู่มืออาชีพนั้น จะต้องพัฒนาให้ครูมีจิตวิทยาในการดูแลช่วยเหลือพัฒนานักเรียนตามธรรมชาติและศักยภาพ โดยพัฒนาให้ครูรู้และเข้าใจธรรมชาติ ค้นพบความสามารถพิเศษของเด็กแต่ละคน อีกทั้งยังต้องพัฒนาครูให้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู เพื่อให้ครูเกิดความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าการที่บุคคลจะประกอบอาชีพครูที่ดีจะต้องมาจากกระบวนการผลิตครูตั้งแต่เป็น “นักศึกษาคู” โดยนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย จะมีพัฒนาการที่ อยู่ในช่วง “วัยรุ่น” จึงทำให้เห็นได้ว่า “นักศึกษาคู” ต้องมีภาระทางด้านสังคมและการปรับตัว ความอดทนอดกลั้น และต้องเผชิญกับความคาดหวังของสังคม ปัญหาสุขภาพจิตจึงเป็นปัญหาที่สำคัญของการเป็นนักศึกษาคู เพราะจะต้องประสบกับพัฒนาการของช่วงวัย ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของสุขภาพจิต โดยเฉพาะความเครียด (Stress) เป็นสภาวะเข้มนวดทางจิตใจที่เร้าภายในและภายนอกที่บุคคลจำเป็นต้องเผชิญ นอกจากนี้ความบกพร่องในเรื่องของการปรับตัว (adjustment) การดัดแปลง

(adapt) และการเยียวยา (coping) (Rathus, 2007, p. 481) ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าปัญหาสุขภาพจิตนั้นเป็นผลมาจากการขาดทักษะชีวิตต่อการรู้เท่าทันต่อเจตคติของตนเอง ดังผลการวิจัยของ กรรจทิมา เขาวตะ และคณะ (2555, น. 101-115) พบว่า เด็กและเยาวชนที่รู้เท่าทันต่อเจตคติ จะเป็นผู้ที่ได้ปรับเปลี่ยนนิสัยและได้สร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับตนเอง งานวิจัยข้างต้นทำให้เห็นความสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้นักศึกษามีประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงวัยรุ่นและการเป็นนักศึกษาครูที่จะพัฒนาให้มีทักษะชีวิตและเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตที่ดีได้คือ “ความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค” (adversity quotient: AQ)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคสำคัญต่อการศึกษาในวิชาชีพครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยนับว่าต้องใช้ความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่าพื้นที่อื่นๆ เพราะเป็นพื้นที่ที่มีความพิเศษกว่าท้องถิ่นอื่นๆ ที่มีปัญหาด้านความรุนแรงในปัจจุบัน ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2549 เห็นชอบให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2550, น. 1-2) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การศึกษาที่เกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูหรือในช่วงวัยเดียวกันนั้นเป็นเพียงการหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคกับปัจจัยอื่นๆ เช่น เซอร์ปัญญา (IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) นอกจากนี้ยังพบว่า งานวิจัยของ กรรณิกา สุขสมัย (2549, น. 61-75) ที่ได้สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณเพื่อศึกษาองค์ประกอบของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค จะเห็นได้ว่ายังไม่ครอบคลุมในช่วงวัยที่เป็นนักศึกษาครูและบริบทของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูในบริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนกับ

ข้อมูลเชิงประจักษ์และผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยไปพัฒนาความสามารถในการเผชิญ การฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกทั้งผลของการ วิจัยยังเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะต่อผู้ที่สนใจพัฒนาความสามารถในการเผชิญ การฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูในบริบทเฉพาะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

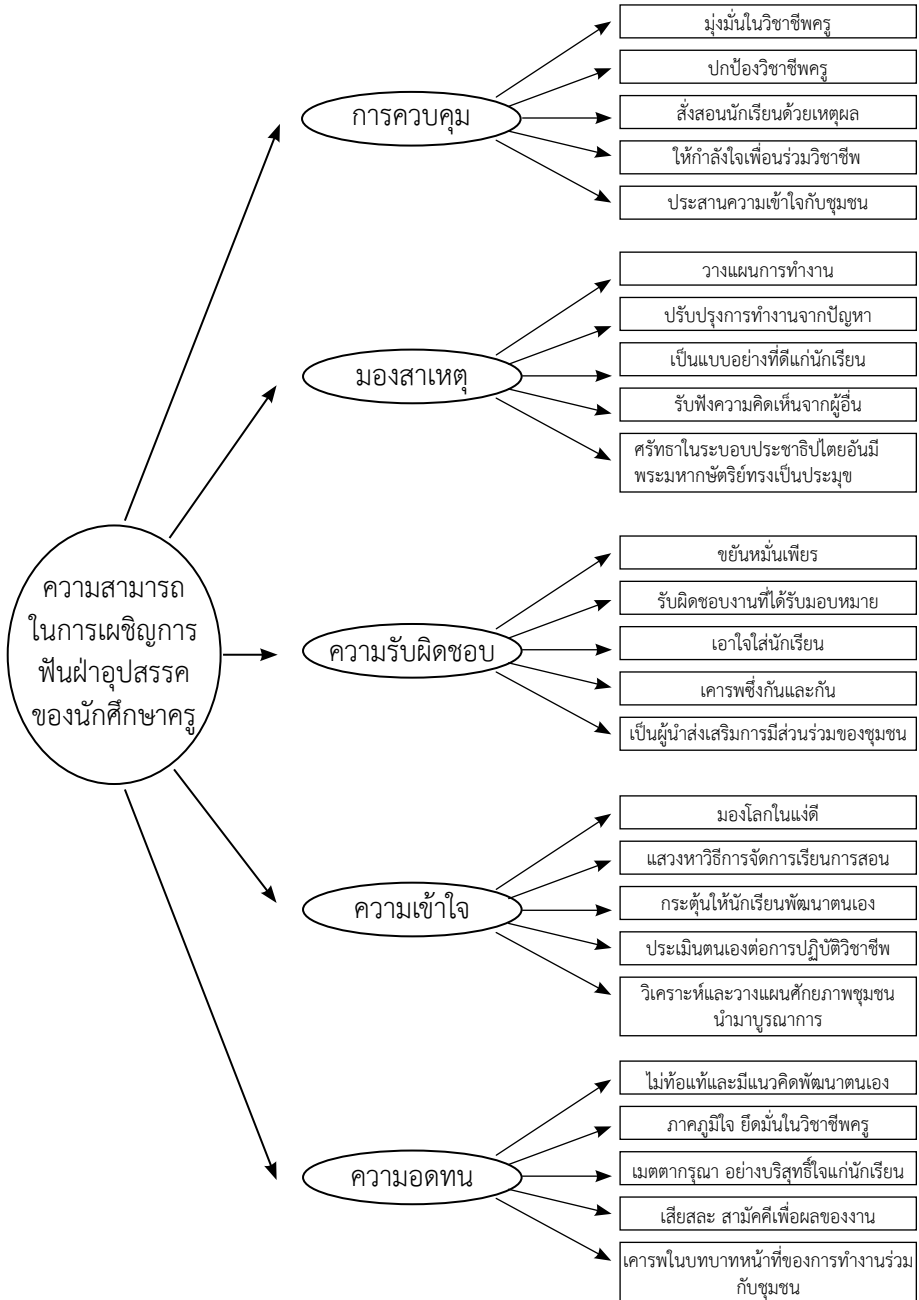
เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความกลมกลืนโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของความ สามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู หลักสูตร 5 ปี ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมุติฐานการวิจัย

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค ของนักศึกษาครู หลักสูตร 5 ปี ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่า อุปสรรคของนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการ เผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค ของ Stoltz (1997, pp. 106-125), Stoltz (2000, pp. 55-73) และ Stoltz & Weihenmayer (2006, pp. 114-125) ได้ข้อเสนอ 5 องค์ประกอบ หลัก ได้แก่ 1) ด้านการควบคุม 2) ด้านมองสาเหตุ 3) ด้านความรับผิดชอบ 4) ด้าน ความเข้าใจ และ 5) ด้านความอดทน นอกจากนี้ยังนำแนวคิดดังกล่าวมาสังเคราะห์ ร่วมกับแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ของสำนักงานเลขาธิการ ศุภสภา (2551, น. 79-84) เพื่อให้รายละเอียดของตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับบริบท ของจรรยาบรรณครูในสังคมไทย ทั้งนี้ผลการสังเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยัน ของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู ได้กำหนดเป็น กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งได้แสดงองค์ประกอบ ของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู ตามภาวะสันนิษฐาน ทางทฤษฎี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง (secondary confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูหลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับประชากร ได้แก่ นักศึกษาครูหลักสูตร 5 ปี ชั้นที่ปี 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 452 คน สามารถเก็บข้อมูลจริงได้ จำนวน 411 คน คิดเป็นร้อยละ 90.92

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (questionnaire) ประเมินความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการควบคุม 2) ด้านมองสาเหตุ 3) ด้านความรับผิดชอบ 4) ด้านความเข้าใจ และ 5) ด้านความอดทน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ที่พัฒนาจากแนวคิดของ Stoltz (1997, pp. 106-125), Stoltz (2000, pp. 55-73) และ Stoltz & Weihenmayer (2006, pp. 114-125) โดยนำมาสังเคราะห์ร่วมกับแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2551, น. 79-84) 5 ด้าน โดยสังเคราะห์ออกมาได้ 5 องค์ประกอบ

3. นำข้อคำถามในแบบสอบถามทุกข้อไปดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้เทคนิคการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (item objective congruence: IOC) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เป็นผู้ประเมิน ผลการประเมินพบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .50 – 1.00

4. แบบสอบถามข้างต้นนำไปทดลองใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item discriminate power) โดยใช้เทคนิคการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation) พบว่าข้อคำถามแต่ละข้อในแต่ละองค์ประกอบย่อย มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .58 - .91 และดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่นของแต่ละองค์ประกอบย่อยโดยใช้เทคนิคแบบอัลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha) พบว่า แต่ละองค์ประกอบย่อยมีค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง .75 - .96

ผลการวิจัย

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของความสามารภในการเผชิญการพินผ่าอุปสรรคของนักศึกษาครุหลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืน ดังนี้ $\chi^2 = 354.78$, $df = 257$, $p\text{-value} < .05$; Relative $\chi^2 = 1.38$; $GFI = .94$; $AGFI = .92$; $RMR = .06$; $SRMR = .04$; $RMSEA = .03$; $P\text{-Value for Test of Close Fit} = 1.00$; $NFI = .94$; $IFI = .99$; $CFI = .99$; $CN = 348.52$ ซึ่งพบว่า ความสามารภในการเผชิญการพินผ่าอุปสรรคของนักศึกษาครุ ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัดหลัก ได้แก่ 1) ด้านการควบคุม 2) ด้านมองสาเหตุ 3) ด้านความรับผิดชอบ 4) ด้านความเข้าใจ และ 5) ด้านความอดทน ตัวชี้วัดหลักมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (standardize Score) อยู่ระหว่าง .49 - .75 ซึ่งตัวชี้วัดด้านการมองสาเหตุ มีค่าสูงที่สุด ตัวชี้วัดหลักมีค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2 อยู่ระหว่าง .24 - .56 ซึ่งตัวชี้วัดหลักด้านการมองสาเหตุ มีค่าสูงที่สุด

เมื่อพิจารณารายละเอียดของตัวชี้วัดย่อยในตัวชี้วัดหลัก พบว่า แต่ละตัวชี้วัดย่อยของทั้ง 5 ตัวชี้วัดหลัก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (standardize score) อยู่ระหว่าง .48-.77 โดยพบว่าตัวชี้วัดย่อยการปรับปรุงการทำงานจากปัญหาของตัวชี้วัดหลักด้านการมองสาเหตุ และตัวชี้วัดย่อยความเมตตากรุณาอย่างบริสุทธิ์ใจแก่นักเรียนของตัวชี้วัดหลักความอดทนมีค่าสูงที่สุด ตัวชี้วัดย่อยของทั้ง 5 ตัวชี้วัดหลักมีค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2 อยู่ระหว่าง .23-.60 โดยพบว่าตัวชี้วัดย่อยการปรับปรุงการทำงานจากปัญหาของตัวชี้วัดหลักด้านมองสาเหตุ มีค่าสูงที่สุด รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู หลักสูตร 5 ปี ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

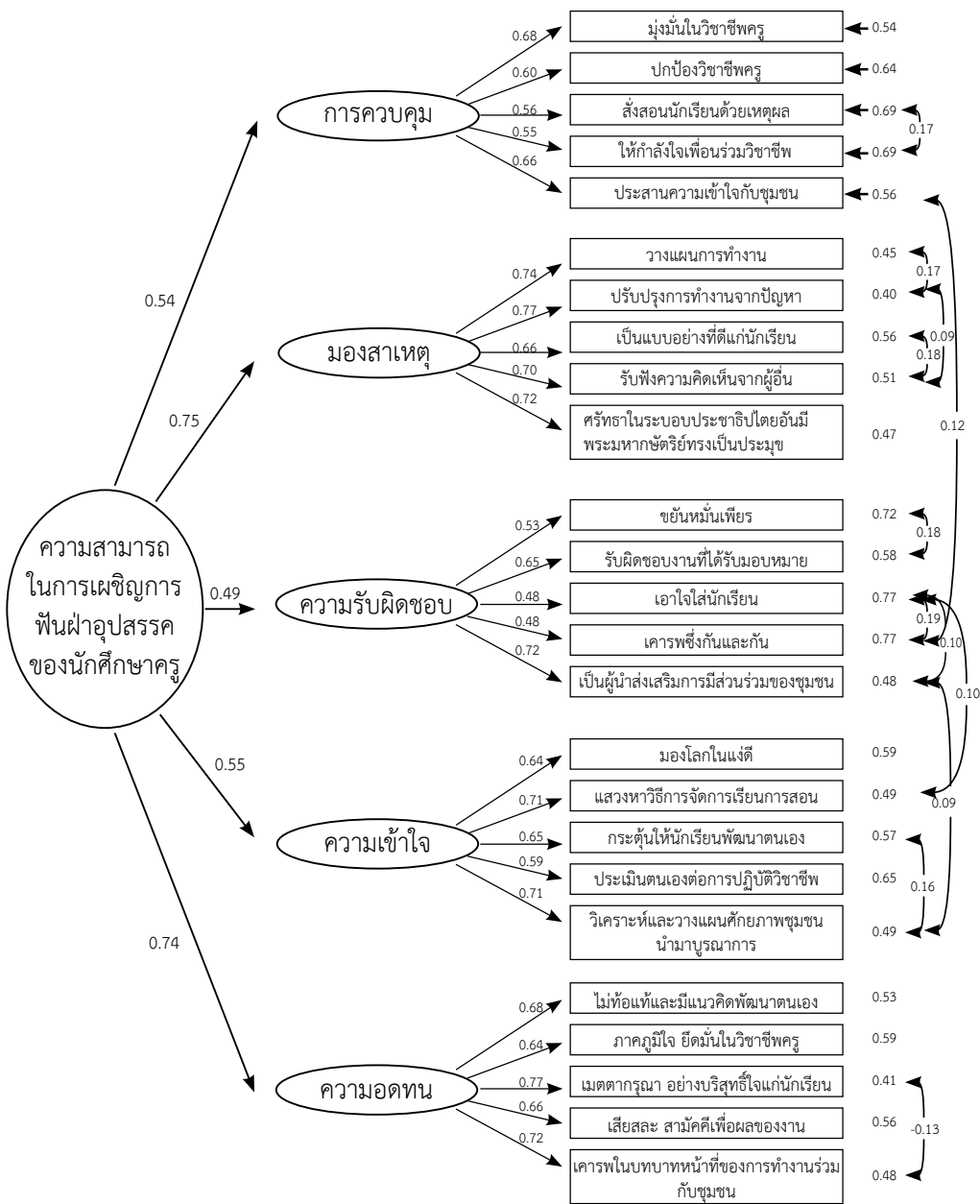
ความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู	Mean	S.D.	Standardize Factor Loading	Standardize Error	t	R ²
ด้านการควบคุม	-	-	0.54	0.71	7.36	0.29
1. มุ่งมั่นในวิชาชีพครู	3.36	0.97	0.68	0.54	-	0.46
2. ปกป้องวิชาชีพครู	3.36	0.91	0.60	0.64	9.37	0.36
3. สั่งสอนนักเรียนด้วยเหตุผล	3.36	1.02	0.56	0.69	8.78	0.31
4. ให้กำลังใจเพื่อนร่วมวิชาชีพ	3.59	0.83	0.55	0.69	8.57	0.31
5. ประสานความเข้าใจกับชุมชน	3.24	0.89	0.66	0.56	10.04	0.44
มองสาเหตุ	-	-	0.75	0.44	10.38	0.56
1. วางแผนทำงาน	4.03	1.19	0.74	0.45	-	0.55
2. ปรับปรุงการทำงานจากปัญหา	4.04	1.22	0.77	0.40	18.14	0.60
3. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	4.38	1.17	0.66	0.56	11.45	0.44
4. รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น	4.45	1.06	0.70	0.51	11.82	0.49

ความสามารถในการ เผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค ของนักศึกษาครู	Mean	S.D.	Standardize Factor Loading	Standardize Error	t	R ²
5. ศรีทธาในระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	4.03	1.18	0.72	0.47	12.64	0.53
ความรับผิดชอบ	-	-	0.49	0.76	6.18	0.24
1. ขยันหมั่นเพียร	3.29	1.14	0.53	0.72	-	0.28
2. รับผิดชอบงาน ที่ได้รับมอบหมาย	3.37	1.20	0.65	0.58	10.52	0.42
3. เอาใจใส่นักเรียน	3.17	1.31	0.48	0.77	6.99	0.23
4. เคารพซึ่งกันและกัน	3.13	1.34	0.48	0.77	7.35	0.23
5. เป็นผู้นำส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของชุมชน	3.56	1.19	0.72	0.48	9.20	0.52
ความเข้าใจ	-	-	0.55	0.70	7.64	0.30
1. มองโลกในแง่ดี	3.45	1.12	0.64	0.59	-	0.41
2. แสวงหาวิธีการ จัดการเรียนการสอน	3.56	1.21	0.71	0.49	11.48	0.51
3. กระตุ้นให้นักเรียน พัฒนาตนเอง	3.71	1.16	0.65	0.57	10.67	0.43
4. ประเมินตนเอง ต่อการปฏิบัติวิชาชีพ	3.31	1.10	0.59	0.65	9.93	0.35

ความสามารถในการ เผชิญการฟื้นฟูอุปสรรค ของนักศึกษาครู	Mean	S.D.	Standardize Factor Loading	Standardize Error	t	R ²
5. วิเคราะห์และวางแผน ศักยภาพ ชุมชนนำมาบูรณาการ	3.87	1.19	0.71	0.49	11.31	0.51
ความอดทน	-	-	0.74	0.46	9.86	0.54
1. ไม่ท้อแท้และมี แนวคิดพัฒนาตนเอง	4.01	1.11	0.68	0.53	-	0.47
2. ภาคภูมิใจ ยึดมั่นใน วิชาชีพครู	3.84	1.13	0.64	0.59	11.42	0.41
3. เมตตากรุณาอย่าง บริสุทธิ์ใจแก่นักเรียน	3.77	1.05	0.77	0.41	12.51	0.59
4. เสียสละสามัคคี เพื่อผลของงาน	3.83	1.17	0.66	0.56	11.76	0.44
5. เคารพในบทบาทหน้าที่ ของการทำงาน ร่วมกับชุมชน	4.07	1.14	0.72	0.48	11.78	0.52

$X^2 = 354.78$, $df = 257$, $p\text{-value} < .05$; Relative $X^2 = 1.38$; $GFI = .94$; $AGFI = .92$; $RMR = .06$; $SRMR = .04$; $RMSEA = .03$; $P\text{-Value for Test of Close Fit} = 1.00$; $NFI = .94$; $IFI = .990$; $CFI = .990$; $CN = 348.52$

จากการรายงานผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ของความสามารถในการเผชิญการฟื้นฟูอุปสรรคของนักศึกษาครู หลักสูตร 5 ปี ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในตารางที่ 1 ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์โมเดลที่ได้จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าวที่ 2

$\chi^2 = 354.78$, $df = 257$, $p\text{-value} < .05$; Relative $\chi^2 = 1.38$; $GFI = .94$; $AGFI = .92$; $RMR = .06$; $SRMR = .04$; $RMSEA = .03$; $P\text{-Value for Test of Close Fit} = 1.00$; $NFI = .94$; $IFI = .990$; $CFI = .990$; $CN = 348.52$

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ของความสามารถในการเผชิญการพินาศอุปสรรคของนักศึกษาครูหลักสูตร 5 ปี ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแนวคิดทฤษฎีความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของ Stoltz (1997, pp. 106-125), Stoltz (2000, pp. 55-73) และ Stoltz & Weihenmayer (2006, pp. 114-125) ซึ่งแสดงแนวคิดในทิศทางเดียวกันโดยผู้วิจัยสรุปได้ว่าความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคมุ่งประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านการควบคุม ด้านมองสาเหตุ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเข้าใจ และด้านความอดทน ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาสังเคราะห์ร่วมกับแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2551, น. 79 – 84) ได้กำหนดข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2550 ออกเป็น 5 ด้าน คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดดังกล่าวมาบูรณาการกันเพื่อสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูหลักสูตร 5 ปี ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อจะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคให้กับนักศึกษาครูต่อไป ทั้งนี้ผลการวิจัยที่พบว่าความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ของนักศึกษาครูหลักสูตร 5 ปี ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุม ด้านมองสาเหตุ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเข้าใจ และด้านความอดทน มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าแนวคิดดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้บูรณาการสามารถนำมาใช้อธิบายในบริบทของนักศึกษาครู หลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีได้ โดยแนวคิดทฤษฎีของ Stoltz (1997, pp. 106-125), Stoltz (2000, pp. 55-73) และ Stoltz & Weihenmayer (2006, pp. 114-125) ที่เสนอมีลักษณะคล้ายกันว่า ความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค นั้นเป็นกระบวนการทางความคิด ที่จะผ่านฟันอุปสรรคอย่างบุคคลที่มีสุขภาพจิตที่ดี และใช้ชีวิตอยู่อย่างเข้มแข็งในจิตใจเมื่อประสบกับอุปสรรคและต้องการผ่านฟันอุปสรรคไปให้ประสบผลสำเร็จ บุคคลที่มีความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคจะเป็นบุคคลที่มีเจตคติต่ออุปสรรคเป็นความท้าทาย ทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่ และเกิด

ทักษะในการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งได้รับการสนับสนุนแนวคิดนี้จากงานวิจัยของ สุวิมล อุไกรษา และ ชีพสุมน รังสยาธร (2552, น. 156-168) ได้ศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค และสัมพันธ์ภาพในครอบครัวความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคมีผลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งการมีสุขภาพจิตที่ดีนั้น ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2545, น. 3-4) กล่าวว่ามนุษย์สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ดีทำให้ควบคุมอารมณ์ตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมเกิดการปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้ส่งผลให้สำเร็จในการทำงาน ซึ่งวิชาชีพครูนับได้ว่ามีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศชาติและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้บุคคลที่ประกอบวิชาชีพหลักทางด้าน การเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะในระดับใดก็ตาม ภารกิจดังกล่าวนับได้ว่ามีความท้าทาย และได้รับความคาดหวังจากสังคมเป็นอย่างมาก (ศรีวรรณ มีคุณ 2547, น. 31-41; สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2554) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาครูที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ดังนั้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาครูจึงเป็นกระบวนการที่มีความเข้มงวด เพื่อให้ นักศึกษาครูมีทั้งความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ ทักษะทางสังคม รวมทั้งทักษะการสอน การที่จะสำเร็จการศึกษาหลักสูตรครูได้อย่างมีคุณภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาครูจะต้องมีความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค ระหว่างการเป็นนักศึกษาครู โดยที่ วัลลภ ปิยะมโนธรรม และ ปรัชญา ปิยะมโนธรรม (2548, น. 14-15) ได้ศึกษาแนวคิดของการประสบความสำเร็จในชีวิต ที่เรียกแนวคิดว่า “จิตสมอง” ซึ่งเน้นความสำคัญของการพัฒนาตนเองอยู่ที่สมอง โดยสมองในความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคเป็นสมองซีกที่สอง เป็นสมองส่วนของความพยายามและการมีสมาธิหากบุคคลนั้นมีจะเป็นบุคคลที่มีกระบวนการ สามารถวางแผนการกระทำสิ่งใดได้อย่างเป็นระบบระเบียบ อีกทั้ง จิตรา ดุษฎีเมธา (2555, น. 187) ได้ให้ข้อเสนอว่าหากบุคคลพบเจออุปสรรค ต้องไตร่ตรองการดำเนินการให้ครบถ้วน CO₂RE คืออุปสรรคนี้เราควบคุมสถานการณ์นั้นได้ บุคคลต้องมีส่วนร่วมต่อการแก้ปัญหาให้ดีขึ้นด้วยการมองหาสาเหตุของปัญหาให้พบ รับผิดชอบอุปสรรคไม่ขยายปัญหาให้บานปลาย ต้องใช้ความอดทนเพื่อก้าวไปผ่านอุปสรรคไปได้นั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ได้เกิดข้อค้นพบสำหรับเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจ ซึ่งแบ่งได้ 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู หลักสูตร 5 ปี ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ควรพัฒนาทั้ง 5 ด้าน เพราะเป็นการพัฒนาที่ตรงกับโครงสร้างที่แท้จริงในบริบทดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบแล้วตามที่ได้เสนอ โดยองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา คือ ด้านการมองสาเหตุ เพราะเป็นด้านที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สามารถนำไปพัฒนาความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคให้แก่ นักศึกษาครู หลักสูตร 5 ปี ชั้นปีที่ 3 ในระดับต่างๆ อาทิ ระดับนโยบาย ผู้บริหารควรกำหนดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการเผชิญ การฟันฝ่าอุปสรรคให้แก่ นักศึกษาครูตามผลการวิจัยนี้ และในระดับปฏิบัติการ ควรออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับองค์ประกอบจากการวิจัยนี้ เพื่อนำไปพัฒนาความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคให้แก่ นักศึกษาครู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาและตรวจสอบความกลมกลืนโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู หลักสูตร 5 ปี ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กับข้อมูลเชิงประจักษ์ อยู่ในระดับยอมรับได้ดังนั้นควรนำองค์ประกอบดังกล่าวไปวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนานักศึกษาครูต่อไป

2. ศึกษาตรวจสอบความกลมกลืนโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูให้มากขึ้นทั้งในหลักสูตรอื่นๆ และชั้นปีอื่นๆ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อให้ยืนยันความสำคัญของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคสำหรับนักศึกษาครู

เอกสารอ้างอิง

กรรทมา เขาวตะ, มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ และวันชัย ธรรมสังการ. (2555, กรกฎาคม - ธันวาคม). กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผู้ก้าวพลาด. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่*. 4(2), น. 101-115.

กรรณิกา สุขสมัย. (2549, มีนาคม). การสร้างมาตรฐานค่าความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารวิจัยและการวัดผลการศึกษา*. 4(1), น. 61-75

จิตรา ดุษฎีเมธา. (2555). *ปรับความคิด ชีวิตเปลี่ยนได้*. สมุทรปราการ: มายเบสท์บุคส์.

ลักขณา สรวิวัฒน์. (2545). *สุขวิทยาจิตและการปรับตัว*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

วัลลภ ปิยะมโนธรรม และ ปรัชญา ปิยะมโนธรรม. (2548). *จิตสมอง*. กรุงเทพมหานคร: ฐานการพิมพ์.

ศรีวรรณ มีคุณ. (2547-2548, พฤศจิกายน - มีนาคม). สาระนั้นารู้จักพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 16(2): น. 31-41

สุวิมล อุไกรษา และ ชีพสมน รังสยาธร. (2552, พฤษภาคม - สิงหาคม). สัมพันธภาพในครอบครัวความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคและการป้องกันความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ. *วารสารวิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์*. 30(2), น. 156-168

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2551). *รวมกฎหมายสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สกสค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *รายงานการวิจัยสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2554). *(ร่าง) มาตรฐานวิชาชีพและเกณฑ์การรับรองปริญญาทางการศึกษา*. การประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาสาระความรู้วิชาชีพครูและวิชาเอก. 22 ธันวาคม 2554 ณ โรงแรมรอยัลซิดดี กรุงเทพมหานคร.

- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2550). *รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาใน จังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- Rathus, S. A. (2007). *Psychology: concepts and connection media and research update*. (9th. ed.) California: Wadsworth Publishing.
- Stoltz, P. G. (1997). *Adversity quotient turning obstacles into opportunities*. New York: John Wiley & Sons, INC.
- Stoltz P. G. (2000). *Adversity quotient @ make work everyday challenges the key to your success*. New York: William Morrow.
- Stoltz P. G. and E. Weihenmayer. (2006). *Adversity advantage turning everyday struggles into everyday greatness*. New York: Simon & Schuster.